

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
και Οικονομικών

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΤΠΑ & ΤΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

«Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» και

«Πολιτική Προστασία»

ΕΥΔ ΠΕΚΑ & ΠΟΛΠΡΟ

Υποδιεύθυνση Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή

Μονάδα: Α1

Ταχ. Δ/νση: Αεροπόρου Παπαναστασίου 34,
115 27 Αθήνα

Email: reka-polpro@mou.gr

Πληροφορίες Μαίρη Σκαλτσά

Τηλέφωνο: 2132142205

Email: ma.skaltsa@mou.gr

ΠΡΟΣ: ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ
(Δικαιούχοι του
Προγράμματος ΠΕΚΑ)

ΚΟΙΝ: 1. Γραφείο Ειδικού
Γραμματέα ΕΤΠΑ & ΤΣ
2. ΕΥΣΣΑΕ/ΕΑΣ Μονάδα Γ΄
3. ΕΔΕΛ
4. ΕΥΔ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

ΘΕΜΑ: Ενέργειες πληροφόρησης και επικοινωνίας για τις πράξεις του Ε.Π. «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» ΕΣΠΑ 2014-2020 που ολοκληρώνονται και τις πράξεις που τμηματοποιούνται ή μεταφέρονται στο Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» ΕΣΠΑ 2021-2027.

Σχετ: (α) Ο Καν. (ΕΕ) αριθμ. 2021/1060 του Ευρ. Κοινοβουλίου & του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021,
(β) Ο Καν. (ΕΕ) αριθμ. 1303/2013 του Ευρ. Κοινοβουλίου & του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013,
(γ) Ο Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) αριθμ. 821/2014 της Ε. Επιτροπής της 28ης Ιουλίου 2014,
(δ) Ο Οδηγός Επικοινωνίας για την πληροφόρηση και τη δημοσιότητα Προγραμμάτων ΕΣΠΑ 2021-2027 της Ε.Υ.Σ.Σ.Α.Ε./Ε.Α.Σ./ΥΠ.ΕΘ.Ο.Ο,
(ε) Το με Α.Π. 899/01-03-2024 έγγραφο μας,
στ). Ο Οδηγός Επικοινωνίας για την πληροφόρηση και τη δημοσιότητα Προγραμμάτων ΕΣΠΑ 2014-2020

Α. Οδηγίες ανάρτησης Αναμνηστικών Πινακίδων σε Ολοκληρωμένες Πράξεις στο ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020, Τμηματοποιημένες σε ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020 και ΠΕΚΑ 2021-2027 και Μεταφερόμενες στο ΠΕΚΑ 2021-2027

Σε συνέχεια της ολοκλήρωσης της περιόδου επιλεξιμότητας των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 στις 31/12/2023, σημαντικό πλήθος ενταγμένων έργων του Τομέα Περιβάλλοντος του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (Ε.Π.-Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α.) είτε α) ολοκληρώνονται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις

κατευθυντήριες οδηγίες κλεισίματος για τα ΕΠ της ΠΠ 2014-2020 είτε β) τμηματοποιούνται (Phasing), καθώς η Α΄ Φάση υλοποιήθηκε και συγχρηματοδοτήθηκε από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του ΕΣΠΑ 2014-2020 (ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ), και η Β΄ Φάση θα συγχρηματοδοτηθεί και ολοκληρωθεί στο Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» του ΕΣΠΑ 2021-2027 είτε γ) μεταφέρονται εξ ολοκλήρου στο Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» του ΕΣΠΑ 2021-2027, κατόπιν αξιολόγησης, και δεν συμμετέχουν στο «κλείσιμο» του αντίστοιχου Ε.Π. του ΕΣΠΑ 2014-2020 (ΥΜΕΠΕΡΑΑ).

Στο πλαίσιο αυτό, **υπενθυμίζουμε ότι θα πρέπει για κάθε Φάση να τηρείται ο κανονισμός της αντίστοιχης περιόδου συγχρηματοδότησης.**

Με το παρόν έγγραφο δίνονται σε όλους τους σχετικούς Δικαιούχους του Προγράμματος, οι σχετικές οδηγίες σε ότι αφορά την υποχρεωτική σήμανση των ολοκληρωμένων, τμηματοποιημένων και μεταφερόμενων έργων, για χρήση κατά περίπτωση.

Οι κάτωθι οδηγίες προκύπτουν από τα ανωτέρω (α) έως (δ) σχετικά έγγραφα και αφορούν σε συγχρηματοδοτούμενες πράξεις του ΕΤΠΑ ή του Ταμείου Συνοχής των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020 ή/και ΕΣΠΑ 2021-2027. των οποίων το συνολικό κόστος υπερβαίνει τα 500.000 EUR.

Ως βασική αρχή, οι Δικαιούχοι και οι φορείς υλοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων αναγνωρίζουν τη στήριξη της πράξης από τα Ταμεία, αναρτώντας:

- **ανθεκτικές πλάκες ή πινακίδες ευδιάκριτες στο κοινό, οι οποίες παρουσιάζουν το έμβλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά που καθορίζονται στο παράρτημα ΙΧ του Κανονισμού, αμέσως μόλις ξεκινήσει η φυσική υλοποίηση των πράξεων,**
- **μόνιμη αναμνηστική πλάκα ή πινακίδα σημαντικού μεγέθους, μετά την υλοποίηση και εντός τριμήνου το αργότερο, σε σημείο εύκολα ορατό από το κοινό.**

Πιο αναλυτικά:

1. Ολοκληρωμένα έργα εντός Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020

Για πράξεις που αφορούν κατασκευή έργων υποδομών, με συνολική δημόσια δαπάνη άνω των **500.000 ευρώ**, ο δικαιούχος θα πρέπει να αναρτά αναμνηστική πινακίδα, σύμφωνη με το συμπληρωμένο Υπόδειγμα (συνημμένο 1) το αργότερο εντός τριμήνου από την ολοκλήρωση του έργου / πράξης. Η πινακίδα πρέπει να αναρτάται σε σημείο εύκολα ορατό από το κοινό. Το μέγεθός της πινακίδας πρέπει να είναι ανάλογο με το χώρο τοποθέτησής της, και το υλικό κατασκευής της πρέπει να εξασφαλίζει τη μόνιμη εγκατάστασή της.

Για πράξεις ή υποέργα που περιλαμβάνουν **προμήθεια κινητού ή μόνιμου εξοπλισμού, ανεξαρτήτως της συνολικής δημόσιας δαπάνης**, απαιτείται η τοποθέτηση αναμνηστικού αυτοκόλλητου επί του εξοπλισμού σύμφωνα με το συμπληρωμένο Υπόδειγμα (συνημμένο 2). Αναλόγως του χώρου τοποθέτησης του εξοπλισμού (π.χ. εξωτερικοί χώροι), το αυτοκόλλητο πρέπει να είναι κατασκευασμένο από κατάλληλο ανθεκτικό υλικό ώστε να μην αποκολλάται με την πάροδο του χρόνου. Παραδείγματα τέτοιου εξοπλισμού είναι δεξαμενές, οχήματα πάσης φύσεως, μηχανήματα, κάδοι, συλλέκτες απορριμμάτων, φωτιστικά, ιατρικός εξοπλισμός και οποιοδήποτε άλλο είδος εξοπλισμού. Όταν η πράξη περιλαμβάνει την προμήθεια διαφορετικών ειδών εξοπλισμού, απαιτείται η τοποθέτηση αυτοκόλλητων σε όλα τα είδη.

Σε περίπτωση που η επικόλληση μεμονωμένων αυτοκόλλητων είναι δυσχερής λόγω του πλήθους των αντικειμένων, προτείνεται εναλλακτικά η τοποθέτηση αναμνηστικών πινακίδων στο χώρο όπου θα τοποθετηθεί ο εξοπλισμός (π.χ. αγορά καθισμάτων που θα τοποθετηθούν σε αίθουσα). Δεν ισχύει το ίδιο σε περιπτώσεις κινητού εξοπλισμού που θα διανεμηθούν σε πολλά σημεία (π.χ. κάδοι κομποστοποίησης, συλλέκτες απορριμμάτων κτλ).

Για πράξεις που περιλαμβάνουν άυλες ενέργειες π.χ. έργα με αντικείμενο παροχή υπηρεσιών, σύνταξη μελετών κτλ) δεν απαιτείται τοποθέτηση αναμνηστικής σήμανσης.

Υποδείγματα αναμνηστικών πινακίδων (αυτοκόλλητων) σας αποστέλλονται ως συνημμένα αρχεία με το παρόν έγγραφο. Επιπλέον οδηγίες για το περιεχόμενο των πληροφοριών που θα αναγράφονται στις αναμνηστικές πλάκες, μπορείτε να αντλήσετε από την [ιστοσελίδα του Ε.Π.-Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α.](#)

2. Τμηματοποιημένα (phasing) έργα από το ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020 στο Πρόγραμμα ΠΕΚΑ 2021-2027

Για το χρονικό διάστημα που η Α' Φάση του έργου δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί (με την έκδοση της σχετικής Απόφασης Ολοκλήρωσης), διατηρούνται οι προσωρινές πινακίδες έργων, όπως αυτές όφειλαν να έχουν αναρτηθεί μετά την ένταξη του έργου.

Μετά την έκδοση της Απόφασης Ολοκλήρωσης της Α' Φάσης στο Ε.Π.-Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α. και την εν συνεχεία έκδοση Απόφασης ένταξης της Β' Φάσης του τμηματοποιημένου έργου στο Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή», ο Δικαιούχος οφείλει να προβεί στις κάτωθι ενέργειες:

2.1 Για την Α' Φάση: Αναμνηστική Πλάκα (Ε.Π.-Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α. 2014-2020)

Για την Α' Φάση της πράξης που ολοκληρώνεται στο Ε.Π.-Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α 2014-2020, οι αναμνηστικές πλάκες θα είναι σύμφωνες με το συμπληρωμένο Υπόδειγμα (συνημμένο 3), ώστε να καλυφθεί η σχετική υποχρέωση ανάρτησης αναμνηστικής πλάκας για την προγραμματική περίοδο 2014-2020.

Προς διευκόλυνση, προτείνεται, οι ήδη αναρτημένες προσωρινές πινακίδες έργων να αξιοποιηθούν και ως αναμνηστικές πλάκες των ολοκληρωμένων έργων της Α' Φάσης, με τις κατάλληλες προσαρμογές, αξιοποιώντας επικολλώμενο υλικό, στα πεδία:

- Ονομασία του Υπουργείου που έχει στην αρμοδιότητά του το ΕΣΠΑ (Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών),
- Επιλέξιμος Προϋπολογισμός Α' Φάσης,
- Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη, όπως προκύπτει από την Απόφαση Ολοκλήρωσης της Α' Φάσης.

2.2 Για την Β' Φάση: Πινακίδα Έργου (Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» 2021-2027)

Για την Β' Φάση της πράξης που συγχρηματοδοτείται στο Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» 2021-2027, οι προσωρινές πινακίδες έργου θα προκύπτουν από την web based εφαρμογή (GENERATOR), που σχεδίασε και ανέπτυξε η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Σχεδιασμού, της Αξιολόγησης και της Εφαρμογής (ΕΥΣΣΑΕ), της Εθνικής Αρχής Συντονισμού, του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, για όλα τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Πρόκειται για εφαρμογή που βασίστηκε σε αντίστοιχη πρότυπη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη δημιουργία αφισών, πινακίδων και πλακών, με στόχο την εύκολη και γρήγορη δημιουργία υλικών επικοινωνίας, καθώς και την ομοιομορφία των παραγομένων υλικών χωρίς την παρέκκλιση από τις κανονιστικές υποχρεώσεις.

Η εφαρμογή GENERATOR είναι διαθέσιμη στις ιστοσελίδες:

- <https://online-generator.espa.gr/ του ΕΣΠΑ>
- <https://peka-program.gr/odigies-provolis-kai-epikoinonias/>

όπου διατίθεται και το σχετικό εγχειρίδιο χρήσης (συνημμένο 5).

Μετά την ολοκλήρωση και της Β' Φάσης κάθε πράξης από το Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» 2021-2027, οι δύο ανωτέρω σημάνσεις θα αντικατασταθούν με αναμνηστικές πλάκες για το σύνολο της πράξης (υλοποίηση Α' και Β' Φάσης) σύμφωνα με αντίστοιχο υπόδειγμα που δημιουργείται

από την εφαρμογή (GENERATOR) που θα περιλαμβάνει, τους στόχους (συνημμένο 4), το νέο λογότυπο του ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ (συνημμένο 6) και τα αποτελέσματά της πράξης, επισημαίνοντας τη χρηματοδοτική συνδρομή από την Ένωση. Σχετικές οδηγίες θα αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Προγράμματος (www.peka-program.gr).

2.3 Σήμανση εντύπων (μελέτες, τεύχη δημοπράτησης, εκθέσεις, κ.α.)

Στις τμηματοποιημένες πράξεις (phasing) των οποίων η Α΄ Φάση υλοποιήθηκε και συγχρηματοδοτήθηκε από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του ΕΣΠΑ 2014-2020 (ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ), και η Β΄ Φάση συγχρηματοδοτείται και ολοκληρώνεται από το Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» του ΕΣΠΑ 2021-2027, αλλά δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί, η σήμανση των εντύπων (μελέτες, τεύχη δημοπράτησης, εκθέσεις, κ.α.), παραδοτέων έργων, κλπ. προκύπτει από τα οριζόμενα στον [Οδηγό Επικοινωνίας ΕΣΠΑ 2014 – 2020](#) (σχετ. στ). Συστήνεται να υπάρχει μια αναφορά ως εξής: «Το έργο θα ολοκληρωθεί στο πλαίσιο του Προγράμματος Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή, ΕΣΠΑ 2021-2027».

Αποστέλλονται υποδείγματα σήμανσης των δύο Ταμείων (ΤΣ, ΕΤΠΑ), (συνημμένα 7,8).

Όταν ολοκληρωθεί, κατόπιν αξιολόγησης, η ένταξη της Β΄ Φάσης, των έργων στο Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» του ΕΣΠΑ 2021-2027, η σήμανση των εντύπων θα προκύπτει από τα οριζόμενα στον [Οδηγό Επικοινωνίας ΕΣΠΑ 2021 – 2027](#) (σχετ. δ).

3. Μεταφερόμενα έργα από το ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020 στο Πρόγραμμα ΠΕΚΑ 2021-2027

Για τις μεταφερόμενες πράξεις υποδομών προϋπολογισμού κάτω των 500.000 € καθώς και έργα προμηθειών – παροχής υπηρεσιών – μελετών κτλ., ανεξαρτήτως του προϋπολογισμού, του ΕΠ - ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020 στο Πρόγραμμα ΠΕΚΑ 2021-2027, οι δικαιούχοι θα πρέπει να ενεργήσουν ως εξής:

- **να αφαιρέσουν τις ήδη αναρτημένες προσωρινές πινακίδες** (που φέρουν τα χαρακτηριστικά της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου, ΕΣΠΑ 2014-2020) και να τις αντικαταστήσουν με νέες που αφορούν στο ΕΣΠΑ 2021-2027,
- **να δημιουργήσουν μια ψηφιακά προσωρινή πινακίδα μέσω της εφαρμογής «ΕΣΠΑ ONLINE GENERATOR»**, να κατασκευάσουν και αναρτήσουν την πινακίδα σε ορατό από το κοινό σημείο, με μέγεθος ανάλογο του χώρου που θα τοποθετηθεί και με ευκρίνεια των όσων αναγράφονται σε αυτήν.

Σε όλες τις προαναφερόμενες περιπτώσεις, κατά την υλοποίηση της πράξης, ο Δικαιούχος θα πρέπει να ενημερώνει το κοινό σχετικά με την στήριξη που λαμβάνει από τα Ταμεία με ανάρτηση στο διαδικτυακό ιστότοπο, εφόσον υπάρχει, και στους ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης, παρέχοντας σύντομη περιγραφή της πράξης, ανάλογη προς το επίπεδο της στήριξης, που να περιλαμβάνει, τους στόχους και τα αποτελέσματά της και επισημαίνοντας τη χρηματοδοτική συνδρομή από την Ένωση.

Β. Ενέργειες πληροφόρησης και επικοινωνίας για τις Πράξεις που θα ενταχθούν στο Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» ΕΣΠΑ 2021-2027.

Για τις ενέργειες πληροφόρησης και επικοινωνίας και την τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον Κανονισμό (σχετ. α) από τους δικαιούχους του Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» ΕΣΠΑ 2021-2027, σε όλα τα στάδια υλοποίησης μιας Πράξης, ισχύει το με αρ. πρωτ. 899/01-03-2024 έγγραφο μας (σχετ. ε).

Με το παρόν έγγραφο επιδιώκουμε να διασφαλίσουμε τη συμβολή των δικαιούχων στην αδιάλειπτη ενημέρωση όλων των χρηστών και ωφελούμενων του Προγράμματος, προκειμένου να επιτευχθεί η

μέγιστη δυνατή προβολή των συγχρηματοδοτούμενων έργων και ταυτόχρονα να αποφευχθεί η πιθανότητα αναγκαίων διορθωτικών ενεργειών.

Επιπλέον, ζητάμε τη συνεργασία όλων των δικαιούχων του Προγράμματος για την συνεχή αποστολή προς την Διαχειριστική Αρχή, οποιουδήποτε επικοινωνιακού υλικού και υλικού προβολής που δημιουργούν στο πλαίσιο της επικοινωνίας των έργων και των δράσεων πληροφόρησης που απορρέουν από τον Κανονισμό.

Τέλος, στο πλαίσιο της σύστασης του «**Δικτύου Υπευθύνων Επικοινωνίας – Πληροφόρησης Δικαιούχων**» του Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή», μέσα από το οποίο παρέχονται από την Διαχειριστική Αρχή ενημέρωση για νέες δράσεις του Προγράμματος, οδηγίες για δράσεις πληροφόρησης (π.χ. ανάρτηση ανθεκτικών πλακών, πινακίδων, κ.α.), καλές πρακτικές για δράσεις προβολής κ.α. ενημερώνουμε τους δικαιούχους ότι παραμένει ενεργό και δυναμικό και τους καλούμε, αν δεν έχουν ενταχθεί, να το κάνουν σύμφωνα με τις διαδικασίες που αναφέρονται στο υπ. αριθμ. πρωτ. 899/01-03-2024 έγγραφο μας (σχετ. ε).

Η **Υπεύθυνη Επικοινωνίας του Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» ΕΣΠΑ 2021-2027 κα Μαίρη Σκαλτσά (ma.skaltsa@mou.gr, 2132142205)** είναι πάντα στη διάθεσή σας για παροχή κατευθύνσεων και οδηγιών.

Η Διαχειριστική Αρχή, στο πλαίσιο της ολοκλήρωσης των έργων θα επανέρχεται όταν απαιτείται με συγκεκριμένες οδηγίες και κατευθύνσεις σήμανσης και τήρησης των υποχρεώσεων δημοσιότητας, καθώς οι διαδικασίες ολοκλήρωσης των έργων είναι δυναμικές και θα πρέπει να ακολουθούνται κάθε φορά οι κανονιστικές απαιτήσεις.

Θα είμαστε στη διάθεσή σας για πληροφορίες και διευκρινίσεις.

**Ο Προϊστάμενος
Της ΕΥΔ ΠΕΚΑ& ΠΟΛΠΡΟ**

Νικόλαος Μαμαλούγκας

Συνημμένα:

1. Υπόδειγμα 1: Αναμνηστική Πινακίδα για Ολοκληρωμένα Έργα στο ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ
2. Υπόδειγμα 2: Αυτοκόλλητο για Ολοκληρωμένα Έργα στο ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ
3. Υπόδειγμα 3 Αναμνηστικής Πινακίδας για _phasing_ Α Φάση
4. Ειδικοί επικοινωνιακοί στόχοι ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ
5. Εγχειρίδιο χρήσης: Εφαρμογή Δημιουργίας Αφισών, Πινακίδων και Πλακών,
6. Νέο Λογότυπο του ΥΜΕΠΕΡΑΑ,
7. Σήμανση εντύπων για έργα που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ)
8. Σήμανση εντύπων για έργα που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)

Εσωτερική Διανομή:

Μονάδες Α1,Α2,Β1,Β2,Β3 και Γ της ΕΥΔ ΠΕΚΑ & ΠΟΛΠΡΟ